

چالش کارگزاران بورس کالا تعدد یا تخصص

محبوبه حسینی پور

کار خودش باشد و کالای خود را معامله کند بهتر است یا هر یک از کارگزاران به نوعی در کار کارگزاران دیگر سرک کشده و به نوعی سری در سرها در آورده و معاملات دو طرفه انجام دهند اما در گفت و گو با برخی صاحب نظران تا حدوی توانستیم به جواب پرسشمان برسیم اما باز هم نکات مبهمی ذهنمان را قلقلک می دهد که زمانی تحویل فیزیکی بخش کوچکی از بازار را پس از شرکت بورس کالا شامل می شود این وسط نقش کارگزار چه خواهد بود؟

و اما آیا باید تعداد کارگزاران افزایش یابد یا باز هم شاهد عدم فعالیت برخی از کارگزاران باشیم آیا بهتر نیست قبل از دادن مجوز اندکی تامل کرده و جای پای کارگزاران را تنگ تر کنیم و یا فرصتی دهیم که همه دستداران این طیف عرض اندام کرده و خودی نشان داده و سپس به آنها بگوییم خدا حافظ! یا شرایط سخت تری بگذاریم که در نیمه راه باز نمانیم...

به هر حال در خوش بینانه ترین حالت فرض می کنیم هم اکنون هیچ مشکل اساسی وجود ندارد حال وظیفه اصلی بورس کالا چیست و اولویت های کاری آن که باید توسط مدیرعامل شرکت بورس کالا با طراحی برنامه های راهبردی پیگیری و اجرایی شود چه می تواند باشد برای افزایش کارایی و کاهش هزینه ها و تسهیل نظارت و در یک کلام عرضه و تقاضای شفاف و واقعی و کشف قیمت عادلانه و نه کاذب چه باید کرد؟ اما با تمام موارد مطرح شده دعا می کنیم که این بورس عاقبت به خیر شود...

حال با کارگزاران این دو بورس کالایی به گفته نشست و نظر آن ها را درباره چالش های که از این پس گریبانگیر این طیف خواهد شد را جویا شدیم شاید که ارایه راهکارها راهی باشد برای عملکرد بهتر کارگزاران.

های کالایی در بازار سرمایه ایران متولد شدند و توانستند علاوه بر کامل کردن اضلاع مثلث بازار سرمایه، جایی هم برای خود در اقتصاد ایران باز کنند. بورس های کالایی در مدت فعالیت خود توانستند بخش کوچکی از مشکلات بازار سنتی کالایی ایران را حل کنند، اگرچه درباره بهترین کالا بیش از ۵ درصد معاملات بازار کالا را به خود اختصاص ندادند و نتوانستند بسیاری از انتظارات از جمله کاهش ریسک، امنیت خاطر تأمین کالایی مصرف کنندگان و تضمین نسبی قیمت آن، تأمین مالی تولید کنندگان و انجام معاملات الکترونیک و بسیاری دیگر را بر آورده کنند. به هر حال امروز پایان دوره آزمون و خطای بورس کالا و آغاز عصری نو در بازار مالی ایران خواهد بود و امید می رود که شرکت بورس کالا بتواند با عبرت گرفتن از اشتباهات گذشته و استفاده از تجربیات داخلی و خارجی نقش بیشتری در اقتصاد ایران ایفا کند.

حال که شخصیت سومی وارد میدان شده و می خواهد گوی سبقت را از بورس فلزات و کشاورزی گرفته و به تنه با استفاده از تجارب گذشتگان پیش بتازد باید به فکر این باشیم که آیا کارگزارانی که در این بورس فعالیت خواهند کرد می توانند مسوولیت سنگینی که به دوششان گذاشته به خوبی انجام داده و یا باز هم شاهد چالش ها و اما و اگرهایی در کار کارگزاران خواهیم بود؟ شاید هم مشکلات دیگری منتظر شرکت بورس کالایی باشند شرکتی که به نظر می رسد کفه ترازوی یک سمت آن سنگین تر از طرف دیگر آن باشد همچنین در شرکتی که با کارگزارانی مواجه خواهیم شد که برخی تخصص و برخی تعدد در تعداد را آرمانی می دانند اما در نهایت هم نمی دانیم که بالاخره هر کارگزاری سرش در

پس از این که در بندج ماده ۹۵ قانون برنامه سوم توسعه کشور بر راه اندازی و توسعه بورس های کالایی تأکید شد، از اوایل سال ۸۰ مراحل مطالعات و امکان سنجی راه اندازی آن شروع شد تا در نهایت ۲۶ شهریور سال ۸۲ چشم بازار مالی ایران به جمال نخستین بورس کالایی، با نام بورس فلزات که عنوان نخستین بورس فولادی جهان را یدک می کشید، روشن شد.

در همان ابتدای راه این نهاد نوپا که با هدف شفافیت بازار، کشف قیمت و حرکت به سمت اقتصاد آزاد پا به عرصه وجود اقتصاد ایران گذاشته بود، منافع بسیاری را به خطر انداخت و صدای اعتراض آن ها را بلند کرد. اما با توجه به اثرات مثبت آن، حمایت های مسوولان و انجام برخی اصلاحات در روند فعالیت، کم کم صدای این اعتراض ها فرونشست. در عین حال نمی توان چشم به روی مشکلات این نهاد تازه تاسیس هم بست که فعالیت آن با مشکلات و اشتباهاتی همراه بود، اما در نهایت ماحصل کار بیشتر مثبت بود تا منفی. چرا که استانداردهای بین المللی و سوابق تاریخی اقتصاد جهان نشان می دهد بورس های کالایی زیر ساخت و پیش نیاز بازارهای اوراق بهادار بوده اند و تمام کشورهای پیشرفته غربی و اروپایی که مهد بازارهای مالی به حساب می آیند، ابتدا دوره آزمایشی و آموزشی خود را در بورس های کالایی گذرانده اند و سپس به سمت استفاده از ابزارهای مشتقه در این بورس ها رفته اند و پس از بلوغ در آن به فکر راه اندازی بازارهای اوراق بهادار افتادند. اما در ایران این راه وارونه طی شده به نحوی که در دهه ۴۰ راه اندازی بورس اوراق بهادار با کمک بلژیکی ها و هلندی ها استارت خورد و چهار دهه پس از آن تازه نخستین جرقه های راه اندازی بورس های کالا زده شد. بالاخره پس از تمام این کش و قوس ها بورس

قرار داده و می‌گوید: آن‌طور که پیش‌بینی می‌شود حتی نزدیک به ۱۰ سال آینده با توجه به این که ساختار بازارهای کالای‌های کشاورزی ماهمچنان بر همان ساختارهای سنتی باقی مانده فکر نمی‌کنم بخش کشاورزی بورس کالایی مارونق قابل توجهی بگیرد این رویه در گذشته هم بوده است.

به گفته وی به نظر می‌رسد توان تخصصی و مالی دارندگان شرکت‌های کارگزاری که قبلا در بورس کشاورزی فعالیت می‌کردند پایین‌تر از بورس فلزات است و همچنان در بورس فلزات این توان بسیار پایین‌تر از کارگزاری‌ها است که در بورس اوراق بهادار فعالیت می‌کنند بنابراین فکر نمی‌کنم تساوی بین تعداد کارگزاران عادلانه باشد باید فاکتورهای دیگری همچون حجم سرمایه، میزان معاملاتی که در گذشته انجام دادند مد نظر قرار گیرد افرادی که در آن شرکت‌های کارگزاری به عنوان مدیر و اعضای هیات مدیره در حال فعالیت هستند باید مجموعه‌ای از اتفاقات را جمع‌آوری کرده، بورس ساختاری را تعریف کنند، امتیازبندی صورت گرفته و سپس براساس امتیازاتی که داده از شرکت‌های کارگزاری که احتمالا مجوز جدید خواهد داد سهم و درصد از هر شرکت کارگزاری برای شرکت کارگزاری قبلی مشخص کند. اسلامی درباره شرایط صدور مجوز کارگزاران بورس کالا توضیح می‌دهد: در حال حاضر

کارگزاری در بورس فلزات است و به نوعی شبیه انحصاری است که در سال‌های اوایل دهه ۷۰ در بورس اوراق بهادار بوده، وجود انحصار در چنین بازارهایی سبب می‌شود مجموعه‌هایی که وظایفشان ارائه خدمات و رفتار مشتری مداری است از وظیفه اصلی خود دور شوند یعنی این مجموعه‌ها وظایفشان این است در یک محیط با رقابت کامل به بازاریابی و جذب مشتری اقدام کنند اما با توجه به این که محیطشان انحصاری است و مشتریان حق انتخاب زیادی ندارند مجبور هستند از همان تعداد محدود کارگزاران موجود یک شرکت را انتخاب کنند طبیعتا شرکت کارگزاری از هدف اصلی که فعالیت در بازار رقابت کامل و رفتار مشتری مداری است ناخودآگاه دور خواهند شد.

وی ادامه می‌دهد: با توجه به این که سازمان بورس و اوراق بهادار این هدف را به دنبال گرفته که تعداد شرکت کارگزاری فعال در بورس کالایی و بورس اوراق بهادار را در آینده نزدیک افزایش دهد به نظر من حتما حقوق شرکت‌های کارگزاری که از قبل مجوز فعالیت در بورس کالایی و فلزات را داشتند در این موضوع مدنظر قرار خواهد گرفت، بنابراین بعید می‌دانم که سازمان بورس و اوراق بهادار اجازه دهد حتی از کارگزاران گذشته ضایع شود مگر این که

شرکت‌های کارگزاری به فکر ادغام باشند

علی اسلامی بیدگلی یکی از کارگزاران بورس اوراق بهادار که چندی است مدیرعاملی یکی از شرکت‌های کارگزاری را بر عهده دارد درباره چالش‌های پیش روی کارگزاران شرکت بورس کالا توضیح می‌دهد: مواردی که در قانون بورس برای شرح فعالیت شرکت‌های کارگزاری دیده شده این است که شرکت‌های کارگزاری می‌توانند مجوز فعالیت در سایر بورس‌ها را بگیرند بنابراین ادغام بورس فلزات و کالای کشاورزی به عنوان بورس کالایی خیلی شرکت‌های کارگزاری را با گرفتاری دچار نمی‌کند چرا که شرکت‌های کارگزاری که در اوراق بهادار هم فعالیت دارند می‌توانند به عنوان یک شرکت کارگزاری در بورس فلزات هم معامله کنند.

وی با اشاره به قابل مقایسه نبودن تعدادی از کارگزاران در بورس کالای کشاورزی از نظر حجم، نیروی انسانی و پتانسیل‌ها و توانایی با کارگزاران بورس فلزات معتقد است: در حال حاضر با توجه به این که تعداد مجوزهای فعالیتی که می‌توان در بورس کالا داد محدود است شرکت‌های کارگزاری که قبلا در کالای کشاورزی فعالیت می‌کردند قطعاً دوباره مظلوم واقع می‌شوند.

وی ادامه می‌دهد: بورس کالای کشاورزی آن‌طور که تصور می‌شد نتوانست رشد پیدا کند با توجه به دستوری که معاون اول رییس جمهوری دادند و متعاقبا رییس سازمان بورس مبنی بر این که در بورس فلزات و کالا به اشخاص حقیقی و حقوقی مجوز کارگزاری فعالیت داده شود که دست‌اندر کار تولید یا مصرف کننده عمده محصولات نباشند لذا این امر به شرکت‌های کارگزاری که از قبل مجوز داشتند کمک می‌کند تا دوباره بتوانند به فعالیتشان در بورس کالا ادامه دهند.

اسلامی ادامه می‌دهد: اقدامی که بسیاری از کارگزاری‌های ما باید انجام دهند این است که باید تلاش کنند به دلیل رقابتی شدن افزایش هزینه‌ها کاهش درآمدها ادغام شوند و فکر می‌کنم شرکت‌های کارگزاری که در بورس کالا و فلزات فعالیت داشتند باید به این سمت حرکت کنند بنابراین ادغام بورس فلزات و کشاورزی می‌تواند کمک کند که برخی از شرکت‌های کارگزاری به یک باره جمع شده و در قالب یک شرکت کارگزاری اما با قدرت بیشتر و قابلیت رقابت بزرگتر ادغام‌شوند.

وی در ادامه وجود انحصار در بازار فلز را مد نظر قرار داده و معتقد است: یکی از مشکلات اساسی که در بورس فلزات وجود داشته و باید احتیاط کنیم که در آینده این قضیه گریباگیر بورس کالا نشود، تعداد کم شرکت‌های

شرایط پذیرش برای اعضا نیازمند بررسی است برای هر یک از سهامداران حقیقی و یا نمایندگان حقیقی آن سهامداران ساختاری وجود دارد که در کمیته تایید صلاحیت سازمان بورس و اوراق بهادار است و به همین ترتیب امتیازبندی صورت گرفته و یکسری مشخصاتی را تعریف و براساس مشخصات به آن شخص حقیقی یا حقوقی امتیازاتی داده شود

در بررسی‌های موجود به عنوان دست‌اندرکار یا تولیدکننده آن محصول قابل عرضه در بازار معرفی شوند به نوعی محدودیت نسبتاً قانونی برای مجموعه اتفاق بیفتد در غیر این صورت حقوقشان رعایت می‌شود.

ساختار سنتی

به بورس رونق می‌دهد

***اسلامی تخصصی بودن کارگزاران را مدنظر

تضمین، بدهکاری، مشکل در تالار معاملات و اتاق پایاپای عنوان کرده و معتقد است: بر همین اساس اجازه فعالیت به آن‌ها داده نشده است.

ورود شخصیت سوم به بازار

در ادامه ناصر مرشد سلوک، یکی دیگر از کارگزاران بورس کالای کشاورزی، توضیح می‌دهد: چون شخصیت سوم وارد مساله شده نه سازمان بورس فلزات است نه سازمان کشاورزی است این دو از اول مهر ماه منحل شده و شخصیت جدیدی به نام شرکت بورس کالا وارد میدان می‌شود که تعدادی کارگزار دارد که در بخش فلزات کشاورزی فعال هستند شرکت باید برای جا دادن این کارگزاران فکری کند. وی درباره نحوه انجام کار توضیح می‌دهد: تا اول مهر ماه همان گونه در ساختمان بورس کالای کشاورزی فعالیت می‌کردیم به فعالیت خود ادامه خواهیم داد و از اول مهر ماه جزو زیر مجموعه بورس کالا می‌شویم سپس شرکت سهامی بورس است که با کارگزاران دوگانه خود به نام فلزات و کشاورزی برنامه‌ریزی و فعالیت خواهد کرد.

مرشد سلوک برنامه‌ریزی و تقویت بخش کشاورزی بورس کالا را مدنظر قرار داده و می‌گوید: امیدواریم ما حتی از ضعفی که در فعالیت‌های گذشته داشتیم با برنامه‌ریزی مدیرعامل شرکت بورس کالا فاصله بگیریم. وی ادامه می‌دهد: در حال حاضر کارگزاران بورس فلزات و کشاورزی معاملات فیزیکی انجام می‌دهند اما ما تنها آمدمیم در قالب بازار سنتی روی رایانه و روی اصولی روش حراج حضوری انجام می‌دهیم و این اصولا به معنای معاملات بورسی نیست هم در بورس کشاورزی و هم در فلزی، معاملات فیزیکی است تغییر و تحول و پرداخت ثمن معامله مطرح است مثل بازار سنتی ماست. همچنین این جا تنها ساز و کار جدیدی ایجاد شده اتاق پایاپای است معاملات و استاندارد کالا را تضمین می‌کند اما در اصل نوع معامله بورس نیست.

این کارگزار بورس کالای کشاورزی با اشاره به این که با طراحی معاملات آپشن و انواع فرم‌های معاملات که در بورس‌های کالایی جهان انجام می‌شود زمانی که در آن قاعده فعالیت کنیم دیگر اصلا تغییر و تحول فیزیکی کالا از کارمان حذف می‌شود می‌گوید: درصد بسیار کمی از کالا ممکن است در نهایت معاملات منجر به تغییر و تحول شود که آن هم با برنامه‌ریزی‌هایی که اتاق پایاپای می‌کند نسبت به تحویل کالا و دریافت بودجه‌اش اقدام می‌کند ولی کارگزار اوراق معامله می‌کند که این اوراق به پشتوانه کالا صادر شده در آن زمان کارگزار فلزات و کشاورزی نداریم همه کارگزار اوراق بهادار هستند که در بازار فعالیت خواهند کرد.

مرشد سلوک تعداد کارگزاران را بستگی به حجم گردش کار در بورس عنوان کرده و می‌گوید:

که در نهایت بر اساس شرایط مجوز فعالیت داده خواهد شد.

کانون کارگزاران ضوابط را مشخص می‌کند

در ادامه ناظر تالار بورس کالای کشاورزی نیز معتقد است: ما کانونی به نام کانون کارگزاران داریم بنابراین همه کارگزاران بورس فلزات و کالای کشاورزی باید عضو کانون شوند تمام ضابطه و قانون کارگزاری را کانون زیر نظر سازمان بورس و اوراق بهادار مشخص می‌کند بنابراین اگر ضوابط تعیین شده از سوی کارگزار رعایت شود کارگزار خواهد ماند در غیر این صورت کارگزار نخواهد بود.

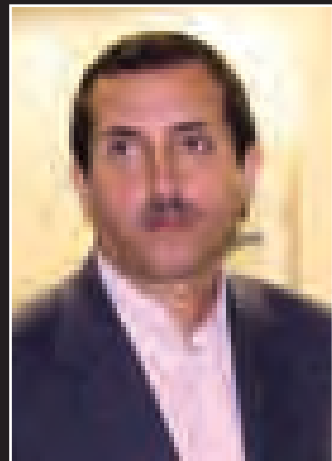
عباس بنزاده با اشاره به انجام فعالیت هر یک از کارگزاران در تالار خود را مدنظر قرار داده و می‌گوید: تا زمانی که بخشنامه‌ای نیامده و کارگزاران را ارزیابی نکردند هر کارگزاری در قسمت تالار خود به انجام فعالیت می‌پردازد هر زمانی که ارزیابی‌های لازم صورت گرفت قانون این است که کدام کارگزار می‌تواند هر دو کار را انجام دهد و کدام کارگزار تنها می‌تواند به انجام فعالیت در حیطه خود پرداخته و کدام کارگزار اصلانی می‌تواند کاری انجام دهد. پس از مشخص شدن وضعیت معاملات از نظر شکل معامله هم روشن خواهد شد.

وی درباره تعداد کارگزاران و این که از ۲۰ کارگزار بورس کالای کشاورزی مجوز ۱۴ کارگزار داده شده است می‌گوید: سازمان بورس و اوراق بهادار به شش کارگزار به دلیل این که مشکلات پرونده داشتند پس از رفع مشکل اجازه راهیابی به تالار را خواهد داد.

بنزاده در پاسخ به این پرسش که تعداد کارگزاران هر یک از تالارها امکان مساوی بودن آن‌ها وجود خواهد داشت؟ معتقد است: این‌ها سیاست‌های آتی است زیرا ما صرفا کارگزار تنها نداریم کارگزار معامله گر هم داریم بنابراین این تقسیم‌بندی‌ها و اجازه فعالیت‌ها در آینده مشخص می‌شود. وی ارزیابی کارگزاران، قدرت فعالیت و قدرت مالی را از جمله عواملی برای فعالیت در حیطه‌های مختلف ذکر کرده و اظهار می‌کند: این امکان وجود دارد تعدادی از کارگزاران حذف و یا تعدادی اضافه شوند تمام این‌ها آیین‌نامه و مقررات دارد براساس آن عمل خواهد شد.

بنزاده ادامه می‌دهد: در حال حاضر همه کارگزاران کارگزار تلقی شده‌اند چه در بورس فلزات و چه در کشاورزی به عنوان شرکت کارگزاری به ثبت رسیدند منتهی ضوابطی در پرونده‌های آن‌ها وجود دارد که باید به رفع آن‌ها بپردازند با توجه به فرصت شش ماهه آن‌ها را به صورت مشروط پذیرفتند که اگر مشکلات رفع شود قاعدتا می‌توانند به انجام کار بپردازند.

ناظر تالار بورس کالای کشاورزی مشکل عمده کارگزاران را ندادن حق عضویت، ندادن

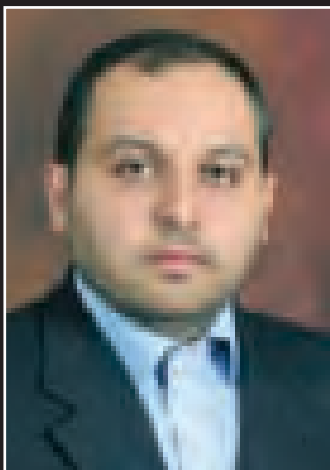
ناصر اله برزنی
نایب رئیس هیات مدیره شرکت بورس

علی اسلامی
مدیر عامل کارگزاری رضوی

ناصر مرشد سلوک
مدیر عامل کارگزاری خوشه چین

حسین خزلی خرازی
 عضو هیات مدیره شرکت بورس کالا

عباس بنازاده
 ناظر تالار بورس کالا

حمید رضا شوشتریان
 مدیر عامل کارگزاری آتیه اندیش بازار

نفت هم اصرار داشت که مستقل شود. نایب رییس شرکت بورس ادامه می‌دهد: هر سازمانی فکر می‌کند که باید بورس مستقلی درست کند که خوشبختانه بورس فعلی این را کاملاً درک کرده و مشخص کرد که یک بورس کالا داشته باشیم که بورس‌های کالایی را پوشش دهد اما با فشارهای زیاد سیاسی که اعمال شد سعی در جداسازی نفت را کردند که در نهایت مقرر شد بورس جداگانه بورس داشته و سیمان نیز وارد شرکت بورس کالا شود.

برزنی با اشاره به این که اصولاً تجربه تشکیل و ایجاد بورس مستقلی به نام بورس کالای کشاورزی موفق نبوده است اظهار می‌کند: حتی تا اینجا عدم موفقیتش را می‌بینیم که متولی خود بورس چه رفتاری با زیرمجموعه خودش می‌کند. خود بورس هر ساله زبان زیادی را متحمل می‌شده در صورتی که بورس فلزات در مجموع سودآور بود و مازاد درآمد داشته است.

وی با بیان این مطلب که بورس فلزات با آن حجم معاملات نقش بسیار سازنده‌ای در تنظیم بازار فلزات ایفا کرد اما با تعداد کم کارگزار اداره می‌شد می‌گوید: اما در بورس کالای کشاورزی تعداد را به دو برابر رساندند در صورتی که حجم عملیات آن‌ها رو به کاهش بود تازه اگر هم بورس کالا همین قدر فعالیت داشته دلیل آن این بود که بانک کشاورزی اعتبار خاصی در اختیار خریداران قرار می‌داد اگر این امتیاز هم گرفته می‌شد اصلاً آنجا از همان روز اول به تعطیلی کشیده می‌شد. بنابراین این که کارگزاران بورس کشاورزی بخواهند جدا شوند امکان آسیب دیدن آن‌ها وجود خواهد داشت.

نایب رییس هیات مدیره شرکت بورس به مطالعاتی در زمینه تعداد کارگزاران شرکت بورس کالا اشاره کرده و می‌گوید: حتماً روی تعداد مطالعاتی صورت خواهد گرفت و با فراخوان قطعاً تعدادی را تعیین می‌کنند که اگر فعالیت‌هایشان متنوع‌تر شود قرار دادهای آتی آمده و اختیار معامله در آنجا معامله شود حجم آن به مراتب از بورس اوراق بهادار بیشتر می‌شود و نیاز به کارگزار بیشتر و متخصص‌تر در آنجا وجود دارد.

برزنی ادامه می‌دهد: شرایط پذیرش این کارگزاران قطعاً متفاوت خواهد شد کسانی را دعوت به همکاری می‌کنند که درک درست تری از کارکرد یک بورس کالا داشته باشند.

کارگزارانی که فعال نبودند فعالیت بیشتری داشته باشند

اما حمید رضا شوشتریان دیگر کارگزار بورس کالای کشاورزی معتقد است: در حال حاضر کارگزاران بورس کالای کشاورزی و فلزات در یک سالن فعالیت کرده که به یک فاصله به انجام معاملات می‌پردازند.

وی درباره مشکلات کاری کارگزاران شرکت بورس کالا توضیح می‌دهد: وقتی که کار

زمانی بورس اوراق بهادار با ۱۲ کارگزار کار می‌کرد اما در حاضر تعدادشان به ۹۰ نفر رسیده است که طبیعتاً بورس کالا همین‌طور که می‌گذرد با توجه به حجم فعالیت کارگزاران جدیدی پذیرش می‌شوند در حال حاضر هم کارگزارانی که فعال هستند تعدادشان در آینده افزوده می‌شود اما در حال حاضر حجم کار به گونه‌ای نیست که همه کارگزاران وقتشان پر باشد که قادر به پاسخگویی نباشند اما در آینده نامی می‌توانیم با تعداد کم کارگزار جوابگوی بازار باشیم.

کارگزاران تخصصی می‌شوند؟

در ادامه نصراله برزنی، نایب رئیس هیات مدیره بورس فلزات، در همین زمینه با اشاره به این که در مرحله نخست می‌خواهند کارگزاران را تخصصی تلقی کنند خاطر نشان می‌کند: در فاز نخست کارگزارانی که در بخش کشاورزی فعال بودند همچنان اجازه داده خواهد شد که آن کالا را معامله کنند فلزات هم همین‌طور. اما برنامه دیگری وجود دارد که یک فراخوان عمومی دهند که همه شرایط یکسانی داشته باشند و بتوانند در بورس کالا معاملات تمام کالاهایی که یا قراردادهایی که آتی یا صلح سلف است با هم این کار را انجام دهند اما مرحله یک کار این است کارگزاران موجود را به عنوان دو تخصص مجزا در نظر بگیرند.

وی با اشاره به این که کارگزارانی که برای کالای کشاورزی و فلزات انتخاب شده‌اند آزمون خاصی را گذراندند گفت: این که بعداً چه چالش‌هایی را متوجه مجموعه بازار سرمایه می‌کند راهکاری است که می‌تواند هزینه‌های ادغام را به حداقل برساند یعنی تخصصی کردن فعالیت‌های دو گروه.

برزنی ادامه می‌دهد: اکثر کارگزاران بورس کشاورزی علاقمند هستند که کارگزار بورس فلزات هم باشند، زیرا آن‌ها حدود ۲۰ کارگزار هستند که یک تعدادی دارای مجوز هستند اصلاً بورس کالای کشاورزی ظرفیت ۱۴ کارگزار را هم نداشت بنابراین طبیعی است که اگر آن‌ها بخواهند فعالیت اقتصادی کنند باید تلاش کنند در مجموعه اجازه فعالیت پیدا کنند.

وی درباره مشکل سرمایه‌گذاری این گروه و این که اگر بخواهند وسیع‌تر شوند حتماً هزینه‌های خود را پوشش نخواهند داد.

برزنی ایجاد یک بورس به عنوان بورس کالای کشاورزی را نشان از تصمیم نادرست مسوولان ذکر می‌کند و معتقد است: اولاً ما کالای کشاورزی استاندارد در یک مقیاس بزرگ نداشتیم که بتوانیم بورس درست کنیم که اتکانش فقط به کالاهای کشاورزی باشد این تجربه موفق نبوده بلکه اصرار گروه‌های خاصی بوده است، عمدتاً وزارت وقت جهاد کشاورزی چون فکر کرده بود متولسی بورس فلزات وزارت صنایع و معادن است بهتر است آن هم برای خود تشکیلات مجزایی داشته باشد و همچنان

آن وظیفه کنترل کیفیت و کمیت را بر عهده دارند. به دلیل نبود اتاق پایاپای قسوی در بورس کشاورزی و نبود انبارهای تحت نظر بورس عموماً کارگزاران خودشان با پذیرفتن ریسک معاملات و اخذ ضمانت‌های توافقی از طرف معامله اقدام به واسطه‌گری می‌کردند. بنابراین یکی از دغدغه‌های مهم کارگزاران در این بخش کسری و اضافه وزن بار حمل شده به مقصد با توجه به استاندارد نبودن باسکولها و کاهش طبیعی وزن کالا در حین حمل و دغدغه جدی بعدی اخذ وجه کالای حمل شده به مقصد خریدار است که امیدواریم با تشکیل شرکت بورس کالا و همکاری نزدیک شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و ضمانت‌های لازمی که کارگزاران، عرضه‌کنندگان و متقاضیان در این شرکت جدید می‌سپارند اندکی از مشکلات این قسمت کم شود. عضو هیات مدیره شرکت بورس کالا می‌گوید: شاید مهمترین مشکل بورس‌های کالایی ما اعم از بخش فلزات و کشاورزی ناقص الخلقه بودن این بورس‌هاست. اصولاً بورس کالایی بدون رواج معاملات قراردادهای آتی فایده و کارکرد مهمی ندارد. خصوصاً در اقتصادهایی که بخش زیادی از آن پنهان است و فعالان علاقهای به شفاف کردن معاملات خود ندارند بورس‌های کالایی که نقدی عمل کرده و کالا به صورت فیزیکی در آن خرید و فروش می‌شود به دلایل فوق موفق نیستند. دانش معاملات قراردادهای آتی و اختیار معاملات در بین تحصیل‌کردگان متخصص بسیار کم است چه رسد به فعالان بخش کشاورزی و فلزی. از مهمترین مشکلات صنعت کارگزاری در هر دو بخش نبود کارشناسان متخصص و مجرب مالی برای راه اندازی و فرهنگ سازی ابزارهای جدید مالی است. این مهم صرفاً با آموزش و تبادل دانش بین بورس کالای ایران و بورس‌های کالایی مهم دنیا امکان پذیر است.

عضو شورای کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار معتقد است: به دلیل آن که تاکنون کمتر از یک درصد معاملات بخش بازرگانی کالاهای کشاورزی در بورس انجام می‌شده است جای بسیار امیدواری است که با رفع نواقص عمده فوق شاهد رشد چند برابری حجم معاملات این بخش در شرکت جدید بورس کالا باشیم. شاید هیچ بخش دیگری در بورس‌های اوراق و کالایی ما امکان رشد بالای فوق را نداشته باشند. از همه دست‌اندرکاران و متخصصان در خواست کمک برای راه اندازی یک بورس کالایی مدرن مبتنی بر استانداردهای جهانی در کشور داریم. با این حال باید نشست و دید که پس از تشکیل شرکت بورس کالا ما با کارگزاران متخصص در بورس کالا مواجه خواهیم بود و یا کارگزاران به معامله دو طرفه پرداخته و تنها ملاک عمل انجام معامله می‌شود نه تخصصی شدن؟!

در خواست کمک برای راه اندازی یک بورس کالایی مدرن مبتنی بر استانداردهای جهانی

همچنین حسین خزلی خرازی، عضو هیات مدیره شرکت بورس کالا، مشکلات صنعت کارگزاری در بخش کالای کشاورزی را این گونه مطرح می‌کند: در دو سال گذشته که از عمر بورس کالاهای کشاورزی در کشورمان سپری شد، کارگزاران این بورس با مشکلات عدیده و بفرنجی دست به گریبان بودند. معاملات کالاهای کشاورزی در بازار سنتی رقیب جدی معاملات نقدی این کالاها در بورس است، با وجود ارتباطات و اشخاص بسیار قوی و قدیمی در بازار سنتی کارگزاران جدید و نوپا با سرمایه اندک بورس کالای کشاورزی برای کسب وضعیت بهتر در معاملات این بخش با مشکلات مهمی روبرو بودند.

وی ادامه می‌دهد: خریداران محصولات پذیرفته شده در بورس کشاورزی عموماً دامداران و مرغداران هستند چرا که حجم بیشتر معاملات بورس به ذرت، جو و کنجاله دانه‌های روغنی تعلق دارد و این متقاضیان توان مالی بالایی ندارند و در بازار سنتی عادت به خرید نسیه با چک و حتی بدون آن کرده‌اند. اینگونه معاملات با ساز و کارهای یک بورس مدرن هم خوانی ندارد. تلاش بانک کشاورزی برای اعطای خط اعتباری به کارگزاران بورس کالا برای انجام معاملات نسیه هم به دلایل متعدد نتیجه چندانی برای رونق این بخش نداشت.

مدیرعامل کارگزاری بانک کشاورزی یکی از ویژگیهای یک بورس واقعی تضمین نقل و انتقال و جوجه بین خریداران و فروشندگان و در بخش کالایی تضمین کیفیت و کمیت کالای تحویل شده و زمان تحویل عنوان کرده و می‌گوید: این وظایف عموماً توسط بورس‌ها نظارت جدی شده و شرکتهای سپرده‌گذاری CDS وظیفه تسویه و تهاتر و بورس یا انبارهای تحت نظارت

روی اوراق انجام شود تلاش این است مساله را از طریق اوراق دنبال کنیم و فکر می‌کنم زمانی که عملاً هم کارگزار بورس کشاورزی و فلزات بتوانند کارهای همدیگر را دنبال کنند زمانی خواهد بود که اوراق منتشر می‌شود در آن صورت مشکل خاصی پیش نخواهد آمد. به خاطر این که همه چیز با استاندارد خاص تعریف شده است و هر یک از معامله‌گران مثل یک اوراق بهادار می‌توانند کار انجام دهند کارگزار خیلی نقش خاصی نخواهد داشت او زمانی که تحویل فیزیکی بخش کوچکی از بازار را شامل شود طبیعتاً دشواری خیلی کمتر خواهد بود.

وی ادامه می‌دهد: کارگزار کالایی که مشتری به آن عرضه می‌کند باید بر اساس استاندارد خاصی تطبیق داده شود اسناد را به اتاق پایاپای تحویل و سپس عرضه کند و این کل کاری است که از کارگزار توقع می‌رود.

شوشریان افزایش تعداد کارگزاران را مربوط به سیاست شرکت دانسته و معتقد است: قدر مسلم اگر بخواهند بحث استانی را مطرح کنند در یک دوره کوتاه‌مدت باید ثباتی باشد تا این کارگزاران بتوانند به کار خود احاطه پیدا کنند سپس هیات مدیره در این زمینه تصمیم‌گیری کند.

وی با اشاره به درست نبودن ساز و کار مناسب در سازمان بورس کالای کشاورزی و این که همین امر موجب انجام نشدن یکسری تعهدات از سوی سازمان بورس کالا نسبت به مشتریان شد اظهار می‌کند: ضعف در اداره و مدیریت کار باعث شد که محیط امنی برای معامله فراهم نشود البته تعدادی از کارگزاران بورس کالای کشاورزی بودند که چون از اوراق بهادار آمده بودند هیچ فعالیتی نداشتند اما به هر حال محیط امن و تضمین شده‌ای برای انجام معاملات فراهم نبود که امیدواریم با ترکیبی که در بورس کالا پیش‌بینی شده است این کار موجب شود کارگزارانی که فعال نبودند فعالیت بیشتری داشته باشند.

علی اسلامی:
کارگزاران باید برای افزایش در آمد و کاهش هزینه‌ها به سمت ادغام حرکت کنند تا بتوان رقابتی بیشتری فعالیت کنند

